

K návrhu „Metodiky 2013 – 2015“

Jana Musilová

Připomínek k principu i konkrétním pravidlům Metodik hodnocení výsledků VaV bylo od roku 2004, kdy nešťastná myšlenka bodování organizací za výsledky výzkumu vznikla, podáno nesčíslně. Například k Metodice 2012 podala jen samotná Česká konference rektorů 109 připomínek, z toho 14 zásadních. To, jak vždy vypadala vypořádání připomínek Radou pro výzkum vývoj a inovace, je všeobecně známo.

Přes skutečnost, že rozbory Metodik (včetně profesionální analýzy provedené firmou Technopolis za cca 50 milionů korun) jasně ukázaly, že jejich princip je v samotném jádru chybný, a že tedy žádnými jejich opravami a „zdokonalováním“ nelze dospět k rozumnému hodnocení odborné úrovně organizací zabývajících se vědou, je dnes k dispozici další návrh – návrh dokumentu „**Metodika hodnocení výzkumných organizací a hodnocení výsledků ukončených programů (platná pro léta 2013-2015)**“ (dále také „návrh M2013“). Je založen na tomtéž vadném principu, jen je „sofistikovanější“ a tím (pravděpodobně cíleně) méně srozumitelný.

Cílem tohoto příspěvku není důkladné připomínkování návrhu Metodiky 2013-2015. Připomínkovat lze totiž jen to, co má rozumný základ. Všimneme si proto jen některých aspektů tří základních principů z úvodu návrhu, tzv. „pilířů“.

Pilíř I: Oborové hodnocení publikačních výsledků.

Z návrhu – str. 3: *Pro každou oborovou skupinu metodika určuje relevantní druhy výsledků a jejich případné maximální podíly na bodových hodnotách. Některé výsledky v některých oborových skupinách nejsou hodnoceny vůbec, v jiných oborových skupinách mají stanovený procentní limit na bodovém množství této oborové skupiny. Hodnocení v Pilíři I. doplňuje tzv. Podpilíř I., který definuje proces a způsob hodnocení peer review u vybraných druhů výsledků, tj. knihy, kapitoly v knihách a články v neimpaktovaných recenzovaných časopisech.*

ČKR k Metodice 2012 (převzato): *V předloženém materiálu jsou oborové skupiny odlišeny v rámci principu renormalizace pouze formalisticky, na základě podílu na celkovém počtu získaných bodů podle minulých Metodik. Žádná skutečná „metodika oborových skupin“ v předloženém dokumentu popsána není. Je nutné co nejdříve zavést nový typ hodnocení, které by bylo prováděno způsobem osvědčenými v zahraničí a více respektovalo specifika různých oborů.*

Obecná připomínka ke kapitole V., která renormalizaci formálně deklaruje jako „respektování oborových specifíků“. ***Zásadní připomínka.** Principy renormalizace jsou vadné. Nejde o žádné skutečné respektování oborových specifíků, nýbrž o formalistické členění bez provedení základních analýz. Oborové hodnocení není „na rozdíl od Metodik platných v předchozích letech“ (text na str. 3, řádky 3 až 6) podstatně rozšířeno, nýbrž z Metodiky 2011 jsou pouze převzaty podíly bodového hodnocení pro oborové skupiny, které nejsou podloženy žádnými analýzami skutečných oborových specifíků. Navíc jsou pouze uvedeny poměry počtu různých typů publikačních výsledků v oborových skupinách, není však přesně jasné, jak byly získány.*

Komentář 1: Výše uvedená připomínka ČKR k Metodice 2012 jednoznačně charakterizuje význam pojmu „oborové hodnocení“, jak jej chápe RVVI. Za účelem připomínkování návrhu M2013 ji lze doslova „okopírovat“. Procentní alokace bodů na jednotlivé oborové skupiny jsou přesně převzaty z Metodiky 2012, a tedy fakticky již z Metodiky 2011 (jedinou změnou je přesun inženýrských věd ke skupině věd technických). Žádné analýzy odůvodňující toto bodové rozdělení dosud neexistují a vzhledem k nesmyslnosti takového „oborového hodnocení“ nepochybně ani existovat nemohou.

Komentář 2: Principiálně nesmyslné je spojení pojmu „peer review“ s pojmem „hodnocení vybraných druhů výsledků“. Mají být již jednou recenzované výsledky znovu recenzovány? Co bude výstupem takových recenzí? Jak bude vyřešena technická a finanční stránka takového hodnocení při meziročním nárůstu výsledků typu B, C, D a J-neimp cca 9000 (v M2012 vykázáno 27 238 J-neimp, 8 202 B,C, 9131 D).

Pilíř II: Hodnocení kvality vybraných výsledků.

Z návrhu – str. 3: *Každá instituce předloží omezený počet vybraných výsledků k expertnímu posouzení. Expertní panel, ve kterém budou mít výrazné zastoupení zahraniční experti, vybere v rámci každé oborové skupiny maximálně 20 % nejlepších výsledků, které si zaslouží zvláštní bonifikaci. Kromě toho bude zvláštní bonifikace za excelenci náležet výzkumným organizacím, jejichž pracovníci uspěli v získávání projektů ERC (European Research Council).*

Z návrhu – str. 15: *Pokud RVVI nestanoví jinou hodnotu, pak na každých započatých 10 mil. Kč má VO alokován jeden výsledek, který bude předkládat k expertnímu posouzení.*

Komentář: Pilíř II. má být zřejmě náhražkou dlouhodobě kritizované absence posouzení kvality výzkumu institucí a odborné úrovně a konkurenceschopnosti vědeckých týmů. Posouzení jednotlivých výsledků bez dalšího kontextu se k posouzení úrovně vědeckých týmů pomocí informovaného peer review ani náznakem nepřiblíží. Několik čísel: Institucionální podpora na rozvoj výzkumných organizací a výzkumné záměry 2012 činí cca 11 mld Kč, to odpovídá asi 1 100 výsledkům k expertnímu posouzení. Z nich cca 300 by předkládala AV ČR, cca 450 všechny vysoké školy dohromady. Například pro MU by to znamenalo něco mezi 50 a 60 výsledky. Při různorodosti výzkumu množství týmů v rámci 9 fakult nevyhovuje „expertní posouzení“ tohoto počtu výsledků o úrovni organizace téměř nic.

Pilíř III: Hodnocení patentů a nepublikačních výsledků aplikovaného výzkumu.

U návrhu – str. 3: *Na rozdíl od dosavadní praxe paušálního bodování všech výsledků nepublikačního charakteru zůstává paušální ohodnocení pouze u druhu výsledku patent. Za ostatní výsledky se bude bodové skóre odvíjet podle finanční podpory jednak z projektů aplikovaného výzkumu a jednak ze smluvního výzkumu.*

Komentář: Tato nelogičnost komentář nevyžaduje.

Poznámka: Koncepce M2013 byla věcně fundovaně kritizována na jednání Vědecké rady Akademie věd ČR 15. 11. 2012, kde člen RVVI prof. Jiří Málek principy návrhu prezentoval. Žádná ze závažných připomínek se v současném návrhu M2013 neodrazila.